

KANCELARIA PREZYDENTA
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, 2 sierpnia 2016 roku

Informacja o projekcie ustawy o zwrocie niektórych świadczeń wynikających z umów kredytu i pożyczki

Główne założenie regulacji

Z uwagi na to, że spready bankowe były ustalane w sposób sprzeczny z obowiązującym prawem, a świadczenia pobrane z tytułu ich stosowania są świadczeniami nienależnymi, kredytodawcy zobowiązani są do ich zwrotu.

Zakres przedmiotowy ustawy

Regulacja dotyczy umów o kredyt indeksowany i denominowany oraz umów o pożyczkę indeksowaną denominowaną, dla których ustanowiono zabezpieczenie w postaci hipoteki na nieruchomości. Celem wprowadzenia ograniczenia w postaci kryterium zabezpieczenia hipotecznego jest objęcie zakresem regulacji kredytów, które służyły zakupowi mieszkania, domu lub działki, czyli miały zaspokoić potrzeby mieszkaniowe konsumenta.

Zakresem regulacji są objęte umowy kredytu zawarte od 1 lipca 2000 roku do 26 sierpnia 2011 roku (wejście w życie „ustawy antyspreadowej”, umożliwiającej bezkosztową spłatę rat kredytu w walucie obcej).

Zakres podmiotowy

Regulacja jest skierowana do konsumentów w rozumieniu Kodeksu cywilnego, a także osób fizycznych prowadzących jednoosobowo działalność gospodarczą, jeżeli nie dokonywały odpisów amortyzacyjnych od nieruchomości i nie zaliczały do kosztów uzyskania przychodu z prowadzonej działalności gospodarczej odsetek i innych obciążeń z tytułu umowy kredytu.

Obowiązek zwrotu nienależnych świadczeń z tytułu spreadu

Regulacja przewiduje obowiązek zwrotu świadczeń pobranych przy uruchamianiu i spłacie kredytu z tytułu spreadu wyższego niż dopuszczalny. Zwrot może przybrać formę pomniejszenia kapitału pozostałego do spłaty (w przypadku kredytów czynnych) lub wypłaty (w przypadku kredytów z umów wygasłych).

Regulacja zakłada, że spread, jeżeli już był pobierany, powinien być określony w godziwej relacji do wysokości spreadów, jakie są pobierane w praktyce rynkowej. Założono 0,5% odchylenia odpowiednio od kursu kupna lub sprzedaży danej waluty ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski – kwoty wynikające ze stosowania wyższych spreadów będą podlegały zwrotowi.

Projekt zakłada wprowadzenie limitu kwotowego w wysokości 350 000 zł, który jest wysokością kapitału kredytu, w stosunku do której konsument jest uprawniony do żądania pomniejszenia

kapitału lub zwrotu nadpłaty. Limit ten konsument może wyczerpać w jednym kredycie lub skorzystać z niego w odniesieniu do większej ilości kredytów.

Projekt przewiduje obowiązek dokonania zwrotu kwot powstałych w wyniku stosowania zawyżonych spreadów wraz z odsetkami wynoszącymi połowę odsetek ustawowych. Odsetki te mają za zadanie zrekompensować konsumentowi spadek siły nabywczej pieniądza i utraconych korzyści. Projektowana wysokość odsetek jest zbliżona do wysokości odsetek, jakie konsument mógłby uzyskać, gdyby lokował swoje pieniądze w bezpiecznych inwestycjach finansowych (to jest na przykład w obligacjach skarbowych).

Tryb zwrotu spreadu

Regulacja zakłada wnioskowy tryb korzystania z uprawnień w niej przewidzianych.

W projekcie wskazuje się termin 6 miesięcy, liczony od dnia wejścia w życie ustawy, na złożenie przez konsumenta wniosku o przesłanie przez kredytodawcę pisemnej informacji o zastosowaniu lub niezastosowaniu w zawartej z konsumentem umowie, przy wypłacie, jak również spłacie kredytu, nienależnego spreadu walutowego.

Kredytodawca jest zobowiązany w ciągu 30 dni od dnia otrzymania wniosku konsumenta sporządzić i przesłać mu powyższą informację.

Otrzymanie przez konsumenta informacji o zastosowaniu wobec niego nienależnego spreadu otwiera możliwość złożenia wniosku o pomniejszenie kapitału kredytu, co może nastąpić w ciągu 12 miesięcy.

Objęcie zakresem umów wygasłych

Uprawnionym do złożenia wniosku, a tym samym do otrzymania wyliczenia i zwrotu nadpłaty, jest również konsument, którego umowa wygasła. Nie ma znaczenia czy wygaśnięcie umowy jest spowodowane jej wypowiedzeniem przez kredytodawcę, czy też spłatą kredytu przez konsumenta.

Wpływ na trwające procesy

Skorzystanie z uprawnień przewidzianych ustawą nie będzie ograniczało uprawnień konsumenta do wszczęcia lub kontynuowania postępowań sądowych w zakresie roszczeń związanych z umową kredytu.

Nadzór Komisji Nadzoru Finansowego

Proponuje się wprowadzenie regulacji obligującej Komisję Nadzoru Finansowego do sprawowania kontroli nad wykonaniem przez kredytodawców przepisów ustawy. W ramach tej kontroli Komisja Nadzoru Finansowego będzie uprawniona do nałożenia na kredytodawcę kary pieniężnej za niewypełnianie obowiązków określonych jej przepisami.

Przewiduje się zwolnienie dochodów z tytułu zwrotu spreadu z podatku dochodowego od osób fizycznych.

Zgodnie z projektem, regulacja wejdzie w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Koszty wejścia w życie ustawy są zależne od skali skorzystania z uprawnień w niej przewidzianych przez kredytobiorców. Przy scenariuszu, zakładającym, że wnioski o zwrot świadczeń złożą wszyscy uprawnieni, możliwe jest że wyniosą one od 3,6 do 4 mld PLN.